



Géczi János (1954)
a József Attila Tudomány-
egyetemen végzett szakbio-
lógus. Művelődéstörténész,
az MTA doktora. József Atti-
la-díjas és Baumgarten-em-
lékdíjas költő, vizuális mun-
kákat is készítő alkotó.

Részlet Vass Norbert Géczi Jánossal készített interjújából

(*Litera.hu*, 2025. április 22.)

(március 1.) **Most néztük újra Martin McDonagh Három óriásplakát Ebbing határában című filmjét. Sötét, dühös, kényelmetlen és felszabadító mozi. Ha lenne három üres óriásplakát Almádi szélén, amit egy évre neked ajándékozna a település, te mit írnál ki ezekre a felületekre?**

A film képes összetettségében ábrázolni azt a világot, amelynek a közösségi normákkal átítatódott közerkölcstelenségek az összerendezői. A következő kérdéseket hívja bennem elő. Az igazsághoz fűződő jog miként hatalmazza fel az embert a cselekvésre? Hogyan lehetünk korrektek mi, akik harmóniát, békességet és tisztességet akarunk másoknak és magunknak, és mikor léphetünk fel a kötelességszegés, a bűn, a szégyenletes érdektelenség, a közöny ellen? Meg lehet-e érteni a gyűlölet formáit racionálisan, vagy csak akkor, ha mi magunk is gyűlöltünk valaha? Na, és mire szolgál a megértés, milyen tettektől tántorít el, és milyen tettekhez vezet? Van-e jogom hallgatni? Feszélyezhetnek-e bárkit a kényelmetlen kérdések? Mely csoportokban illő a kételyeinket nyilvánossá tenni, betartandók-e a társadalom normái akkor, amikor azok sértik a csoport- vagy a személyi érdeket? Máris nyilvánvaló, hogy sok üres óriásplakátra lenne szükségem.

Bármennyire nevetségessé teszik is mostanság ezeket, a nemzedékem jellemzői közül a fokozott társadalmi elköteleződés és a közösségi aktivitás fontos vonásom maradt.

(március 6.) **550 éve ezen a napon született a toszkán régióban Michelangelo Buonarroti, akit gyakran emlegetsz. Nehéz elképzelni olyan otthont, ahol elférnének a művei, de ha lenne egy templomod vagy egy palotád, akkor melyik alkotását rendelnéd meg oda?**

A féllábú Pietàját. Azoknak súgom, akik nekem szándékoznak ajándékozni ezt a carrarai márványból faragott művet, hogy el tudom helyezni a házamban. Amint – másolatban – elfér Verrocchio delfines puttója is.

Azért szeretem azt a Pietàt, mert a szobor Krisztusa, hogy is mondjam, testi fogyatékos. Nyomorék. Azt is szeretem, hogy nem pusztán Michelangelo műve ez a plasztika. A jelenlegi állapotához hozzájárult egy bankár és egy szobrászsegéd, de némileg Giorgio Vasari is, nem beszélve III. Cosimo nagyhercegről és ezeregy idővel névtelenné lepleződő, a műtárgy sorsát megszabó emberről.

A firenzei Pietának nevezett, tisztességes nevén Bandini Pietáként ismert alkotás a Museo dell’opera del Duomóban látható. A három Michelangelo-pietà közül utolsóként készült, azaz nem is készült el, mivel a szobrász, vélhetőleg a márvány minősége miatt, nem fejezte be, s nem is szerettte. A hagyomány szerint az idős alkotó el akarta pusztítani, de végül a Francesco Bandini nevű bankárnak adta, aki Tiberio Calganit bízta meg, hogy a darabjaiból rekonstruálja és egyszersmind fejezze be azt a munkát, amit a mestere félbehagyott. A faragvány aztán Rómában maradt, ahonnan Vasari a szobrász síremlékéhez kívánta visszahozatni Firenzébe.

A négyalakos kompozíció központjában a keresztről levett Jézus testét öleben tartó Mária látható. Mellettük Mária Magdolna összeroskadó alakja. Nikodémus – jeruzsálemi farizeus, a főtanács tagja, aki Józsefnek segédkezett Krisztus testének sírba tételekor – magasodik a hármasuk fölé, aki Michelangelo arcvonásaival rendelkezik. Nikodémusnak tulajdonítanak különben egy apokrif evangéliumot, amely Pilátus tetteiről és Jézus pokolra szállásáról szól – a Legenda Aurea szerint rendszerint úgy ábrázolták, hogy lábánál fogva segít a sírba helyezni a testet.

Ez a szobor azonban többféle módon is ellentmond az ábrázolási hagyománynak. Mária Magdolna szerepköre több elképzelést is követhet: tanítvány-e vagy szerető? Ez értelmezés kérdése. Nikodémus érdeklődő, részvétellel teli főtanácsnokként áll előttünk, akinek nem sikerült Jézust megmenteni, így hát a végtisztesség megadásában működik közre. A megjelenített szituáció mögött rejtett történetek húzódnak meg tehát, kinek-kinek dönteni kell, milyen jelek alapján hisz a különböző magyarázatokban.

Kentaur

(Egy természetvarrat Géczi János tíz dekollázsához)

„Velencét az árvíztől és a vízmozgástól hullámtörők védik, amelyeket úgynevezett acropodékból raknak össze. Több tonna tömegű, ötnyúlványú betonelemek ezek, s a szerkezetük miatt, ha az előre meghatározott helyükre lerakták őket, úgy ékelődnek egymásba, hogy nem csúszhatnak egymáson el. A kentaur, azaz az egymáshoz organikusan nem illeszthető, de az össze nem passzolás ellenére mégiscsak összeforrt részekből álló lény: ilyen fajta hullámtörő, és a hozzá hasonló, a részekből nem a szerves összefüggés, nem a saját múlt, nem a privát fejlődés eredményeként összeállt dolgok is, amelyek a hirtelen érkező árvizek, a világ szüntelen ébredő hullámai ellen védik a gondolkodást.”

Géczi János

A TERMÉSZETVARRAT. Géczi János életművében versek, regények, esszék, művelődéstörténeti és kultur-antropológiai tanulmányok mellett a képzőművészet külön alkotói félszigetet képez. Az 1980-as évektől napjainkig a képversek, fotómunkák és kollázsok után dekollázs oeuvre-t hozott létre, amelynek több ezer darabos léptéke, sokoldalúsága és vizuális esszenciája a magyar kortárs művészet megkerülhetetlen része. A Géczi dekollázsok egy régi-új jeltípus, a mitologikus és antropocén Kentaur, az ember és a természet alkotta hibrid-kép, művészeti világgéppé fejlesztésének is tekinthetők.

Az ember hiány által meghatározott létező. A megismerés aktusában a tudat és a világ nem közvetlenül találkozik, hanem mindig egy ‘varattal’ van összekapcsolva: nyelvi, fogalmi, vagy kulturális mediációval. Az ember a nyelv által van kivarrva a természetből. Ami az emberrel létrejön, az a természettel együtt van. A tudás mindig valamilyen összevarrás, nem tiszta közvetlenség. A természetvarrat a megismerés feltétele, egyben korlátja. A természetvarrat egyszerre hiány (a szakadás pontos helye) és cél (valamely nyelv által összevarrt egész).

A Géczi féle dekollázsok morajlása megelőzte korukat, de minimum párhuzamosan jelölik az antropocén filozófiák és művészetkritika mára szélessé vált nyomvonalát. A dekollázsok a természet által átvarrott plakátok, a spektakulum Géczi által újrashasznosított tekintete, amelyben a természetvarrat egyben a nézői narratív tekintet kamerája is. Amint felfedező tekintetünket a dekollázsokra vetjük, elővillan a természetvarrat tekintete is.

EXPOZÍCIÓ ÉS EXPEDÍCIÓ. Géczi János dekollázsai, ready made-jei cselekvés alapú kép-architektúrák, évtizedek alatt kiérlelt lelemények és létesítmények. Talált tárgyak és tudatos kutatómunka eredményei. Géczi expozíciója láthatóvá teszi az ember és a természet alkotta pszeudo-archeológiai leletet, a Kentaurt, a nézői jelentésfeltárással bekövetkező expedíció pedig friss narratívába vonja, mintegy feltárja az új hibrid jeltípust. A világban benne lét keretében (Martin Heidegger) az ember a világot mindig jelentéssé összefüggések hálójaként éli meg, varrja össze. A kép és a nyelv az a közeg, amelyben az értelem megvalósul, és a jelentésség a természetvarrat mentén alakul ki.

A jelentéskifejlés a műben benne lévő potenciál feltárása. Giorgio Agamben szerint, ez „az adott műben kimondatlan marad, de amely megköveteli, hogy feltárják és kifejtsék”. A jelentés így egyfajta diaszpóraként létezik, melyet folyamatosan össze kell gyűjteni és el kell rendezni. A jelentésfeltárás és a jelentéskifejlés révén lesznek Géczi dekollázsai az emberi észlelés, érzékelés, gondolkozás és a dolgok (a tágasan szétszóródott világ-adottságok) új jeleivé, hol játékosan invitáló, gyorsuló, hol pedig tiszteletet kiváltó, kontemplatív befogadási menetek energiaközpontjává. Világra nyitott ablakokká, amelyeken keresztül nemcsak a látvány tárul elénk (minek látszik a világ?), hanem a szemlélvő teljes világ-felismerő rendszere is (miként látszódik a világ?), valamint az, hogy ebben a cselekvés alapú képben az ablak egy medialitás (a világ része és szemlélője egyszerre vagyok).

A Géczi dekollázsok példaszerűek, mert a jelenségek szemlélése a maguk megismerhetőségének a médiumában ágyazottak. Valamint paradigmaticusak, mert egy új nézőpont tűnik fel a horizonton, a hibrid Kentauré. Rajta keresztül a természetvarrat egyrészt vizuálisan megpillanthatóvá, másrészt elbeszélhetővé, narratív mezővé válik.



Géczi János legutóbbi kiállításai:

2021
8 km (15 dekollázs). Kecskemét, Kápolna Galéria
Dante (dekollázsok). Szeged, Tiszatáj Galéria

2023
immu Pets. Veszprém, Művészetek Háza. Dubniczay-palota
Együtt egyedül. Budapest, ARTEzi Galéria (csoportos)
A túlsó oldal. Debrecen, Pásti utcai Ortodox Zsinagóga

2024
A túlsó oldal 2. Kaposvár, Takáts Gyula Könyvtár
Róma / Ámor. Budapest, Magyar Műhely Galéria
Kör – Tér – Négyzet. A Római Magyar Akadémia 2023/2024 évi
ösztöndíjasainak a kiállítása. Róma, Római Magyar Akadémia
– Palazzo Falconiere; Budapest, Klebersberg Kultúrkúria
(csoportos)
Feltakarás. Budapest, Műcsarnok

2025
Részletek a Feltakarásból.
Tihany, Tihanyi Bencés Apátság Múzeum Galériája
: elemek. Szeged, Reök-palota
(Regionális Összművészeti Központ)



AZ ANYAG INTERAKCIÓJA A MEGFIGYELŐVEL.
Géczi szakított, ragasztott, rétegzett művei szinte megáldhatatlanul lépnek át egyik értelmezésből a másikba. Ebben a száguldásban felsejlik, hogy az értelmezésnek, csak a dekollázs felületek esztétikai minimalizmusa szab határt, végső soron a néző aktivitása.

A dekollázsok olyan szuper felületek, amelyeken a természet találkozik a világot és önmagát megérteni vágyó, 360 fokban kinyíló emberrel. Géczi ismeretelméleti keretezése, az anyag interakciója a megfigyelővel, egy antropológiai aggregátum, azaz egyszerre figyel a homogén, konkrét tárgyra (a képfelületre) és a heterogén elemekből összeálló és kiteljesedő teljességére (a narratív jelvadászat cselekvésére). Géczi leleménye, hogy a jelvadász, miközben figyelme teljes apparátusával, azaz teljes lényével kívülre figyel, folytonosan önmagát találja meg és találja fel figyelme centrumában. A hiányt a céllal varrja egybe. A jelvadász így befolyásolja, szinte kényszeríti, hogy zsákmánya, jelentése, materiája legyen.

AMI LÁTSZIK ÉS AMI FELSEJLIK. Géczi dekollázsai a természetbe és a természetnek kitett plakátok újrafeldolgozása és pszeudo-archeológiai kiterjesztése. Esztétikai értelemben szinte a végsőkéig minimalisták, elvenni lényegi jelentésségükből lehasítása nélkül, már nem lehet. Egyben a végsőkéig maximalisták, polifonikusak és transzauctorálisak, mert nemcsak bevonják a nézőt végső jelentésmorajlásuk kialakításába, hanem konceptuálisan a szerzőségbe állítják bele a fennálló világ tágasságát, azaz az emberen kívül a dolgok és a természet folyamatainak értelmet generáló jelenlétét is.

Létrehozásukban a társadalom (a gazdaság marketing spirálja), a természet aktorai (a meteorológia elemei, napfény, eső, szél stb.), és más emberek véletlen ténykedései (a véleménynyilvánítás ad hoc kreativitásai) egyaránt részt vesznek, a Géczi tárlatok konkrét nézőivel egyetemben, ezért szinte közösségi alkotások, együttes varratok.

A GÉCZI MŰVEK ORIGÓJA a jelek keletkezése, a jelek befogadása és a jelek medialitása. A Géczi mű egy kép-, szó- és fennállás-horizont, amelyben az összefüggések interaktívan, a jelentés-kifejlésére irányulva egybegyűlnek a varrat helyén. Géczi képzőművészeti munkáinak kerete tág: maga a világ eseménye, az ember és a dolgok azonos időben történő kölcsönösségen alapuló installációja, az a pillanat, amikor „azok rálelnek a számukra leginkább megfelelő létezési formára” (Géczi János: Kentaur), és a széttartó részek összevarródnak velünk.

Mindez a néző számára egyszerre tűnik ajándéknak, esztétikai élménynek (vizuális expozíciónak), és elvégezendő feladatnak (narratív expedíciónak). A tényszerű létezők felismerésének és általános kitekintésnek, azaz a sémák, mintázatok, rendszerek nyomon követésének. Ebből fakad a rájuk pillantásunkból adódó legelső tapasztalatunk, miszerint tekintetek, amelyek szépek és kellően összetettek. Rögtön érzékeljük, hogy amit nézünk, az nem ugyan az, mint amit látunk. Miközben szembe állunk egy Géczi képpel, majd elindulunk, neki lódulunk és száguldani kezdünk a részletei nyitotta, sürgető mélységekben, szinte azonnal világos lesz előttünk, hogy Géczi műve performatív.

A nézők a hiányt kiegészítik. Az élmény éhsége a vizualitást a narratívával egybevarrja. A nézőben tudatosul, hogy az ember egy radar, ami veszi és adja a világ jeleit. Egyszerre állunk a centrumban és a periférián. Az itt- és otlétünk kettőse alapján Géczi sejtése detonál; miszerint a világ létezése kollázs, amint a dolgok bennünk összeérnek, a világ megértése pedig dekollázs, azaz egyszerre feltakarjuk , feltárjuk és egyben akaratlanul elfedjük ezt az összeérést. A látó test és a látható világ egymásba varródik. A látás aktusa nem elválaszt, hanem összeköt, de mindig marad egy hézag, mert a kép mindig kettős: az, amit látunk, és az, ami minket néz.

Kurdy Fehér János



„nem minden hasonlatnak van második fele, talán jobb is, ha nincs minden hasonlatnak, az olyan hasonlatot, amelynek nincs második fele, haszonlatnak hívjuk – az üresség pedig önmagában is hasonlat lehet”

Zalán Tibor: *eltévedve, Papírváros, kettő*
(Kortárs, 2002)

**A Szegedi Tudományegyetem
Bartók Béla Művészeti Kara
tisztelettel meghívja Önt**

2025. november 14-én, pénteken 16.00 órára
az SZTE Bartók Béla Művészeti Karának kiállítási terébe
(Szeged, Tisza Lajos krt. 79-81.)

GÉCZI JÁNOS

TERMÉSZETVARRAT

Tíz dekollázs, 2025.
című kamarakiállításának megnyitójára.

A kiállítást megnyitják:

Dr. Nátyi Róbert dékán, művészettörténész, kurátor
valamint **Kurdy Fehér János** költő, művészeti író
A kiállítás megtekinthető **2026. február 7-ig,**
munkanapokon 08.00–16.00 óráig.